

ÜNİTE NO: I

DİLİN TANIMI, ÖZELLİKLERİ, DOĞUŞU VE ÇEŞİTLENMESİ

AMAÇLAR:

1. Dilin tanımını kavratmak
2. Dilin önemini sezdirmek
3. Dille ilgili kavramları tanıtmak

ANAHTAR KAVRAMLAR:

Dil, iletişim düzeni, bildirim aracı, doğallık, canlılık, seslilik, millilik, antlaşma, dil kuramları, lehçe, şive ağız, konuşma dili, yazı dili, devlet dili, kültür dili

İÇİNDEKİLER:

- A. Dilin Tanımı
- B. Dilin Özellikleri
- C. Dilin Doğuşu
- D. Dilin Çeşitlenmesi
- E. Okuma Parçası: Dil

ÖZET:

Dil bir iletişim düzenidir. Dilin beş temel özelliği vardır: Doğallık, canlılık, seslilik, millilik ve antlaşma. Dilin doğuşunu dilciler değişik kuramlarla açıklamaya çalışmışlardır. Bunlardan "Beden dili kuramı ile yansıma kuramı" dildeki ortaya çıkışı açıklamada önemlidir. İlk sözcüklerin ünlemler olduğu görüşü de akla uygundur. Dil, tarihi seyir içinde lehçe, şive, ağız dallanmalarına uğramıştır. Dille ilgili bugünkü dallanmalar arasında konuşma dili, yazı dili, kültür dili ve devlet dili çeşitleri de sayılabilir.

A.Dilin Tanımı:

Dil, en kısa tanımıyla "**iletişim düzeni**"dir. Yine dil için yapılan kısa tanımlardan biri de "**bildirim aracı**" deyişidir. İnsanların ve hayvanların doğada toplu yaşayabilmeleri her şeyden önce birbirleriyle haberleşmelerine ve anlaşmalarına bağlıdır. Dilin toplumdan topluma farklılık göstermesi, toplumların ses dünyalarının, evreni seslendirme özelliklerinin birbirinden farklı olması yüzündendir. Bu nedenle dili "**toplumların ses dünyalarına ve zevklerine göre evreni seslendirmesi**" olarak tanımlayabiliriz.

Dil üzerinde düşünenler, dili değişik biçimlerde tanımlamışlardır. T. Banguoğlu'nun tanımı şöyledir: **"Dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir."** (Eker, 4) Zeynep Korkmaz da dili şöyle tanımlamaktadır: **"Dilimiz, bir bakıma düşünce ve duygularımızın dışa uzanmış görüntüleridir; zihindeki kavramların ses kalıplarına dönüşmüş sembolleridir."** (Korkmaz, 5)

Dil tanımları içinde dilin özelliklerini birleştirme yoluyla yapılan şu tanım oldukça kapsamlıdır: **"Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir."** (Ergin, 7)

Sıra Sizde 1: Her toplumun ayrı bir dili olması neden kaynaklanır?

B. Dilin Özellikleri:

Dilin önemli özelliklerini beş bölümde toplayabiliriz.

1.Doğallık: Dil doğal bir antlaşma aracıdır. Kişilerin birbirleriyle iletişim kurmasını sağlayarak kişilere hizmet eder. Ancak kişiler dili kullanırken dilin kurallarına uymak zorundadır. Dili istedikleri gibi gelişigüzel kullanamazlar. Böyle bir girişim iletişimi koparır. Bir kişinin başka bir kişi ile arkadaşlık etmesi, nasıl karşılıklı kişilik özelliklerine dikkat etmeye bağlıysa, dille iletişim de dilin yasalarına uymaya bağlıdır. Dilin kişileri kurallarına uymaya zorlaması doğallığından kaynaklanır. Bütün doğal varlıklar gibi dil de kendiliğinden var olmuştur.

2.Canlılık: Canlı varlıkların temel özelliği "değişim"dir. Hiçbir canlı dünyaya geldiği gibi kalmaz. Sürekli bir değişim, gelişim içindedir. Dilde de değişimler görülür. Dildeki değişimler hem sesçe, hem de anlamca oluşur. Türkçe sözcükler içinde sesçe değişmeyen sözcük yok gibidir. Sözcüğü "taşkaru, içkerü, yurkaru" sözcükleri günümüz Türkçesinde "dışarı, içeri, yukarı" biçimine girerek değişmişlerdir. Anlamca değişimler ise daha geniş kapsamdadırlar: Anlam genişlemesi, daralması, değişmesi gibi. Sözcüğü "dil" sözcüğünün temel anlamı bir organ iken bugün on iki anlama daha gelmektedir. Bu, çokanlamlılık dediğimiz bir olgudur. Anlam genişlemesine de örnektir. Okumak sözcüğü bugün çağırarak anlamını yitirmiştir. Bu da anlamca daralmaya örnektir. Yavuz sözcüğü kötü anlamındayken tam tersi bir anlam kazanarak anlam değişmesini örnekendir.

3.Millilik: Dil, toplulukları bir insan yığını olmaktan kurtararak millet haline gelmelerini sağlayan ilk ve en belirgin toplumsal değerdir. Bir kişinin milliyeti en önce dilinden fark edilir. İnsanları birbirine yaklaştıran, birbiriyle kaynaştıran,

birbirlerinin kardeşleri oldukları bilincine ulaştıran dildir. Ayrıca tarihin derinliklerine kişileri ulaştıran odur. Dille Oğuz Kağan'a, Alp Er Tunga'ya, Bilge Kağan'a ulaşır; onların atalarımız olduğu kanısına varırız. Evreni aynı seslerle seslendirmek, aynı sözlerle yansıtmak, aynı söz sırasını kullanmak, sözlerde erkek-dişi ayrımı yapmamak bizi birbirimize bağlar. Dil vatan tutuşun da devlet örgütlenmesinin de bağımsızlık bilincinin de anahtarıdır. Fransızcanın konuşulduğu yer Fransız vatanıdır sözünün anlamı budur. Türkçem benim ses bayrağım sözünün anlamı da budur. Dillerini çeşitli etkiler altında kalarak değiştiren toplulukların hem ortak tarihlerinden, hem de yaşayan soydaşlarından koptukları tarihi bir olgudur.

4.Seslilik: İnsan iletişimini sağlayan düzenin en küçük yapı taşı sestir. Sesler birleşerek sözcükleri, öbekleri, cümleleri oluştururlar. Kuşkusuz bu sesler insan eseridir. Dildeki söz değerlerini oluştururken insan, hem kendi ses aygıtından çıkardığı seslerden, hem de doğadaki varlıkların çıkardığı sesleri kendi ses dünyasına göre biçimlendirmesi ile yansıtmaya eğiliminden yararlanır. Böylece dilini kurar. Ancak ses dışında da iletişim araçları vardır. Bunlardan hem hayvanlar, hem insanlar tarih boyunca yararlanmışlardır: Koku, renk, ışık, duman, elektromanyetik dalgalar, işaretler gibi. Öte yandan iletişimin ses dışındaki nesnelerle yapılabildiğini ileri sürenler; resim, müzik, beste, heykel gibi çalışmaları ileri sürmüşlerdir. R. W. Langacker gibi. Ancak soyut kavramlar, Platon'dan bu yana hep dilin temel taşı sesle dillendirilebilmiştir.

5.Antlaşma: Dil, üzerinde anlaşılmış bir düzendir. Bir dildeki sözcükler, sözcük sıralanışı üzerinde o dili konuşanlar bir gizli antlaşmalar yapmış gibidir. Öyle ki farklı farklı yörelerde aynı varlığa, aynı kavrama aynı adı verirler. Sözcüğü Gümüşhane'de de barınak anlamında ev sözcüğü kullanılır, Kayseri'de de... Birden çok barınak demek için iki yörede de sözcük sonuna -ler eki getirilir. Tek barınaktan söz edilirken sözcüğün önüne bir sayısı getirilir. Bunun nedeni dille düşünce ve duygu arasında bir bağlantı bulunmasıdır.

"Dil, bir yönü ile insan zekâsının, insandaki duygu ve düşünce en iyi dışa verme, en iyi anlatım aracıdır. Bu durumu dolayısıyla, o aynı zamanda kişinin iç dünyası ile çevresi ve dış dünyası arasında bağlantı kuran bir araçtır da." (Korkmaz, 3)

İnsanın iç dünyası nasıl oluşmaktadır sorusuna verilecek karşılık, dilin gizli antlaşma düzenini açıklayabilir. Dilbilimcilerden W. Whorf'un bu konuda dil-dünya görüşüne göre "Her yaşama düzeninde yer alan ana dil içinde belli bir dünyacık, bir mikro-kozmos bulunmaktadır. Dilde gizlenen bu dünyacık dıştaki tabiat dünyasının küçük bir modeli gibidir. Whorf'a göre **"Ana dilini öğrenmeye çalışan çocuk, bir yandan çevresindeki dünyayı tanıırken, bir yandan da ana dilinde yer alan bu küçük dünya modeli ile bütün düşüncesini biçimlendirmektedir."** (Korkmaz,10)

Dilci E. Sapir de "Her dil toplum gerçeğini ayrı bir yönden yansıttığı için ayrı toplumların dünyaları birbirinden farklıdır." demektedir. Bu konuda Muharrem Ergin'in şu sözleri de Whorf ve Sapir'in görüşlerini destekler: " **Gizli antlaşmaları her kavim ayrı bir şekilde yapmış, böylece her kavmin ayrı bir dili olmuştur. Kavimlerin, milletlerin ayrı ayrı dilleri olması, düşünce tarzlarının, kulaklarının, hançerelerinin, zevk ve temayüllerinin ayrılığındandır. Her millet kâinatı kendisine göre seslendirmiş, aynı eşyaya ayrı seslerle karşılık icat etmiştir.**" (Ergin, 9)

Sıra Sizde 2: Dildeki ses ve anlam değişimleri dilin hangi özelliğinin bir sonucudur?

C.Dilin Doğuşu: Dillerin doğuşunu dilciler kuramlarla açıklamaya çalışmışlardır. Dilcilerin ileri sürdükleri kuramların önemlileri şunlardır:

1. Beden dili
2. Ünlemler
3. Yansıma
4. İş
5. Toplumsal ihtiyaçlar
6. Kutsal kaynaklar

Beden dili kuramına göre "ses"le iletişim başlamadan önce insanlar beden dili ile anlaşma yolunu geliştirmişlerdir. Bu kuramı kanıtlamak için de dilsizler, gezginler ve bebeklerle iletişim üzerinde durmuşlardır. Birbirlerinin dilini bilmeyen insanların işaretlere başvurduğu gözlenmiştir. Gerçekte de sesle iletişim başladıktan sonra iletişime beden dilinin katkı sunmaya devam etmesi kuramın haklılık payını güçlendirmektedir. Bu kuramı öne sürenler işaretlerin de kaba işaretlerden -kafa, kol, omuz, gövde- ince işaretlere -yüz, göz, kaş, dudak- doğru bir gelişme gösterdiğini söylerler.

Ünlem kuramını ileri sürenler, seslenmenin ünlemlerle başladığı görüşündedirler. Buna göre her dilde ilk sözcükler ünlem türündedir.

Yansıma kuramı, doğadaki varlıkların çıkardığı seslerin milletlerin zevkine göre biçimlendirilmesiyle ilk sözcükleri ortaya çıkardığını ileri sürer. Hemen her dilde yansıma sözcüklerin bulunması bu kuramı doğrulamaktadır. Ancak bütün sözcüklerin bu özelliği taşımadığı da bir gerçektir.

Birlikte çalışma hayatının sözcükleri doğurduğunu ileri süren iş kuramı ile toplumsal ihtiyaçtan dilin doğduğu varsayımdan öteye bir değer taşımaz.

Kutsal kaynaklar kuramını Tevrat ve Kuran'da verilen bilgiler oluşturmaktadır. Kuran'da Hz. Adem'in dünyaya dil ile donanmış olarak gönderildiği bildirilir. Tevrat'ta ise "Hz. Nuh'un çocukları Sam, Yafes ve Ham,

tufandan sonra Şinar diyarına yerleşip çoğalırlar. Babil Kulesi'ni inşa ederek Allah'la boy ölçüşmeye kalkışır. Bunun üzerine daha önce tek dille iletişim kuranlar bir günde on beş ayrı dil konuşmaya başlarlar.” bilgisi verilmektedir.

Sıra Sizde 3: Beden dili kuramı ile dili dilin doğuşu tam olarak açıklanabilir mi?

D.Dilin Çeşitlenmesi: Dillerin çeşitlenmesini iki bakımdan değerlendirebiliriz:

1.Tarihi derinliğine göre

2.Günümüzdeki görünüşüne göre

Tarihi derinliğine göre diller üç görüntü verir: Lehçe, şive, ağız.

Lehçe: Bir dilin tarih öncesi dönemlerde ayrılan kollarına lehçe denir. Lehçe yazı dili dönemine ulaşmadan dilin çeşitlenmesi ile oluşur. “**Lehçeler; coğrafi ve sosyal ayrılıklar dolayısıyla bir dilin ses yapısı, şekil yapısı ve söz varlığı bakımından zamanla birbirinden az çok ayrılmış olan dallarına verilen addır.**” (Korkmaz, 41) Bu özellikleri taşıyan üç Türk Lehçesi Yakutça, Çuvaşça ve Halaççadır.

Şive: Bir dilin tarihi dönemlerde ayrılan kollarına şive denir. Şive, yazı dili dönemindeki ayrılıktır. Şivede ses ve şekil ayrılığı bulunur. Söz varlığı ayrılığı söz konusu değildir. Şivenin zamanla dallanması da söz konusu olabilir. Dilimizin ilk yazı dönemi olan Eski Türkçe şivesi zamanla üç dala ayrılmıştır: Göktürkçe, Uygurca, Karahanlıca. Bir adı da Batı Türkçesi olan şive de zamanla dört dala ayrılmıştır: Azerbaycan Türkçesi, Türkmence, Türkiye Türkçesi, Gagavuzca. Şiveler tarihi gelişim sürecinde dönemlere göre tekrar dallanabilir: Sözel gelişimi Türkiye Türkçesi daha önce Osmanlı Türkçesi, ondan önce de Eski Anadolu Türkçesi adlarıyla dallanmalara uğramıştır.

Ağız: Bir dilin en yeni zamanlarda ayrılan kollarına ağız denir. Ağızlar konuşma dilinin yöreden yöreye gösterdiği ayrılıkların ürünüdür. Ağızlarda yalnızca ses ayrılığı görülür. Konuşma dilinde görülen bu ayrılıklar yazıya geçmez. Türkiye Türkçesi birçok ağızdan oluşur. Ağızlardan en gelişmiş olanı yazı dilinin esasını oluşturur. Türkiye Türkçesinin yazı diline İstanbul Ağızı yön vermektedir.

Günümüzdeki görünüşüne göre ise diller; yazı dili, konuşma dili, devlet dili, kültür dili gibi adlar alır.

Konuşma dili: Günlük yaşamda kullanılan dildir. Bölgeden bölgeye sesletim ayrılıkları taşıdığı için konuşma diline bölge dili diyenler de vardır. Konuşma dili her bölgenin az çok kendi ağız yapısına dayanan günlük, doğal dildir. Konuşma dilinde kolay ve çabuk konuşma esas olduğu için fazla özenme, gerektiği kadar düşünme çabası görülmez. Bir gelişigüzellik görülür. Sözel gelişimi bazı yörelerimizde titrek y ünsüzü sözcüklerden düşürülerek söylenir. Isparta yöresine özgü şu cümlede olduğu gibi: Va mı başga tülü izah tazı?

Yazı dili: Yazı yazarken kullanılan dile yazı dili denir. Kitaplarda, dergilerde, gazetelerde, dilekçelerde, raporlarda, resmi yazışmalarda yazı dili kullanılır. Yazı dili; doğru anlaşılın, yanlış anlamaya yol açmasın diye düşünülerek, ölçülüp biçilerek, dilin kurallarına kesinlikle uyularak kullanılan dildir. Bu yüzden bir dilin kurallarını, yapısını, sözcük sıralanışını öğrenmek için yazılı belgelere bakmalıdır. Yazı dili, dilin daha fazla dallanmasına fırsat vermez. Eğitim ve öğretimin bir bakıma dile katkısıdır bu. “ **Aydın kesimlerin kendi bölge ağızları ile değil; yazı dili temelindeki standart (ölçünlü) Türkçe ile konuşmaları, yazı dilinin bu birleştirici ve ağız ayrılıklarını silici işlevinden kaynaklanmaktadır.**” (Korkmaz, 43)

Devlet dili: Bir ülkede ayrı ayrı soylardan gelmiş topluluklar bulunabilir. Böyle durumlarda devlet kurumlarında kullanılan, bir adı da resmi dil olan dili kullanmak gereklidir. Sözgeşi ABD’de değişik soylardan gelen insanlar var. Fakat hepsi İngilizceyi devlet dili olarak kullanmaktadır. Türkiye’de de devlet dili Türkiye Türkçesidir.

Kültür dili: Bir dil, dünya çapında önemli yazılı ve sözlü ürünler ortaya koymuşsa kültür dili olmuştur demektir. Kültür diline edebi dil de denir. Özü yazı diline dayanır. Türkçe, dünyanın en önemli kültür dillerinden biridir. Dünyanın en büyük destanı Manas Türkçe ile yazılmıştır. Dünyanın taşta kazınmış en ayrıntılı tarihi olan Orhun Yazıtları Türkçe ile yazılmıştır. Dünyanın en eski sözlüklerinden biri Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan Divan ü Lügat it-Türk, Türkçe-Arapça bir sözlüktür. Türkçe gibi derinliği olan kültür dilleri içinde Arapça, Farsça, İbranice, Çince ve Hintçe de vardır. Yaşayan ve yıldızı parlayan İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Rusça gibi kültür dilleri tarihi derinlikten yoksundur.

Sıra Sizde 4: Lehçe, şive, ağız sözcükleri birbirinin yerine kullanılıyor mu?

Sıra Sizde 5: Konuşma dili ile yazmak doğru mudur?

OKUMA PARÇASI

DİL

Dr. Hüseyin Yeniçeri

Türkçede dil denilince üç ayrı anlam akla gelir. Üç temel anlamı tek sözcük karşılar. Demek ki dilimizde üç tane dil sözcüğü vardır. Biri temel anlamı bir organımız olan dildir. Tat alma organımızın adı. Biri dilmek eyleminin kökü. Biri de Farsçadan dilimize giren ve gönül anlamına gelen dil sözcüğüdür.

Temel anlamı tat alma organı olan dil, zamanla anlam genişlemesine uğramış ondan fazla yan anlam kazanmıştır. Dil sözcüğünün konuşmaya da ad olması, konuşma anlamında Farsçadan "zeban", Arapçadan "lisan" sözcüklerinin de dilimize girmesini önleyememiştir. Bu dil sözcüğünün kazandığı ilk yan anlamdır. Bu anlam dilbilimde "iletişim düzeni" ya da "bildirme aracı" olarak terimleşmiştir. Dileler, dil deyince hep bu anlamı düşünürler.

Dil sözcüğünün kazandığı ikinci yan anlam "bir çağa, bir gruba, bir yazara özgü söz dağarcığı"dır. *"Halk dilinin günebakan ismini verdiği bu çiçek, güneşe âşıktır."* (Tanrıöver) Belli durumlara, mesleklere, konulara özgü dil anlamı ise sözcüğün kazandığı üçüncü yan anlamdır: *Hukuk dili, Çiçeklerin dili* gibi.

Kimi aletlerin uzun, yassı, hareketli bölümlerine de dil denir: *Terazi dili, kilit dili* gibi.

Dil sözcüğü anlatım aracı işlevinden esinlenerek anlatma tarzı, üslup anlamı da kazanmıştır: *"Yazarın dili oldukça sanatlıdır."* cümlesinde olduğu gibi. Dil sözcüğü coğrafyada "kıstak" anlamında terim olarak da kullanılır. Yine denizcilikte ve müzikte de terimleşmiştir.

Dil sözcüğünün deyimlerde geniş yer tuttuğu görülür. TDK'nin 2005 baskılı Türkçe Sözlüğü'nde anlamları açıklanan dille ilgili deyim sayısı 70 dolayında: *Dillere destan olmak, dillerde dolaşmak, dilinin ucuyla söylemek, dilinin altındaki baklayı çıkarmak, diline dolamak, dilini tutmak, dilini yutmak...* Bunlardan birkaçı.

Dil sözcüğü ile başka sözcüklerin birlikte kullanılması yoluyla -birleşik sözcük yapma yöntemiyle- elde edilen sözcük sayısı ise yüzden fazla: *Dil adası, dil akrabalığı, dil avcısı, dilaltı, dil altı, dilbasan, dil bilgisi, dilbilim, dil sürçmesi, dil atlası* gibi. Bunlardan dil avcısının "ajan" yerine kullanıldığını belirtelim.

Tat alma organı olan dilin özel adlarda da kullanıldığını belirtmek gerek. Son zamanlarda dilden yararlanarak oluşturulan bileşik adlar arasında "Dilay, Dilsu, Pakdil, Akdil, Şendil, Dilşen, Dilmen, Özdil" sayılabilir.

Dil sözcüğünden türetilen ad ve eylemler de oldukça çoktur: *Dilci, dilmaç, dilmaçlık, dilcilik, dildaş, dilemek, dilenmek dillenmek, dilleşmek, dillendirmek, dilek, dilekçe, dilli (düdük), dilsiz (lal, ebkem), dilenci, dilencilik, dilendirme, dillenme...* gibi.

Farsçadan giren dil sözcüğünün yayılma alanı geniş değildir. Bazı eski bileşik sıfatlarda, özel adlarda ve tamlamalarda kullanılmaktadır: *Dilber, dilküşa, dilara, dilan, dildar; deryadil, ehlidil, safdil, suzidil...*

Dilmek eylemi ise bir bütünü ince ve yassı parçalara ayırarak kesmek demektir. Bu eylemden türeyen dilim sözcüğünün kullanımı yaygındır. Dilim dilim ikilemesi de sık kullanılır. Dilik sıfatı sık kullanılmaz. Diliş, dilme, dilmek isim-fiilleri çok kullanılır. Ayrıca dildirmek, dildirtmek, dildirmemek, dildirtmemek eylemleri de bu eylemin türevleridir.

Görüldüğü gibi dilimizde yaşayan üç dil sözcüğünden en yaygını tat alma organı anlamındaki dil sözcüğüdür. Bu sözcüğün bu kadar geniş alanlara yayılması sonradan kazandığı konuşma eylemine ad olmasındandır. Bu anlamda dil, bir milletin evreni kendi ses dünyasına ve zevkine göre seslendirmesidir. Bu anlamda dil, milletin bağımsızlığı, ortak ses bayrağı, ortak vatanıdır. Bu anlamda dil milletleri yığın olmaktan kurtararak milletleştirme görevini yerine getiren kutsal bir kavramdır.

F. Yararlanılan Kaynaklar

- 1. Eker, Süer. (2006), Çağdaş Türk Dili, Grafiker Ofset, Ank.**
- 2. Ergin, Muharrem. (1987), Üniversiteler İçin Türk Dili, Bayrak Basım, İst.**
- 3. Korkmaz, Zeynep, vd. (2001) Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri, Yargı Yayınevi, Ank.**
- 4. Yeniçeri, Hüseyin, vd. (2008) Üniversiteler İçin Dil ve Anlatım, Tablet Yayınları, Konya**

Sıra Sizde 1:

Toplumların ses dünyalarının ve evreni algılayışlarının ayrı olmasından kaynaklanır.

Sıra Sizde: 2.

Değişme canlının temel özelliği olduğuna göre "canlılık" özelliğinin bir sonucudur.

Sıra Sizde 3:

Hiçbir kuram dilin doğuşunu tek başına açıklamada yeterli değildir. Ancak bugün konuşurken de beden işaretlerinin konuşmaya destek olması, seslenmeden önce işaret dilinin kullanıldığına bir kanıttır.

Sıra Sizde 4:

Bugün bu üç kavram birbirinin yerine kullanılmaktadır. Konya ağzıyla konuşuyor yerine Konya şivesiyle ya da Konya lehçesiyle konuşuyor diyenler var.

Sıra Sizde 5:

Konuşma dilinde sesletim ayrılıkları vardır. Konuşma dili ile yazılınca iletişimde birlik bozulur. Konuşma dilini ağızlar oluşturur. Ağızlardaki sesletim ayrılıkları yazıya yansıtılmamalıdır.